

מ ד י נ ת י ש ר א ל

ה כ נ ס ת

ז י .

ה ד ר י ש ר ק ר ל מ ס י 20/ב

מישיבת ועדת הפנים
שהתקיימה ביום ג', כ"ז באייר תשי"ג,
(12.5.53) - בשעה 8.30.

נדבחים:

- היו"ר נ. חת.
- ע. אסף
- ד. הכהן
- מ. חביבי
- ס. חזני
- י. ישעיהו
- מ. כלפון
- ג. טועד
- ג. פלש
- מ. פרי
- ש. פרלמטיין

מזמנים:

- סד הפנים - י. רוקח.
- מר שי
- סד סילברסטון
- סד אב-רזי
- סד גלאס - היועץ המשפטי
- חבר-הכנסת י. הררי.

(א) מכתבו של מחמוד ראסיד מאבו-ג'וס.

סדר-היום:

- (ב) חוק לתיקון תקנות טעת חרום (יציא לחוץ-לארץ).
- (ג) צורת הדיון בתקציב המטרדים טענותם בסמכות הוועדה.
- (ד) הודעת סד הפנים.

היו"ר נ. חת:

אני פותח את הישיבה.

בשרם בעבור לסדר היום דצוני להזכיר לחברי הוועדה את ענין המכתב של מחמוד ראסיד מאבו-ג'וס. הוועדה החליטה בזמנו להעביר את המכתב לשר המטרה, הדבר נעשה ועל כן קבלנו תשובה משר דצוני להביא לידיעתכם. (קודם את תוכן המכתב). אני כשלעצמי מאיע לוועדה להתפק בתשובתו זו של שר המטרה, מאחר שהפניה לא הופנתה אלינו באופן ישיר.

ה ד ח ל ט:

לעבור על שאלת המכתב של מחמוד ראסיד מאבו-ג'וס לסדר-היום.

ועדת הפנים
12.5.53

זי.

א) חוק לתיקון תקנות שעת חירום (יציאה לחוץ-לארץ)

היו"ר נ. חת:

בסדר-היום נכללו שני חוקים: חוק לתיקון תקנות שעת חירום (יציאה לחו"ל) וחוק לתיקון פקודת העיריות (דחיית טועד הבחירות). מכיון שאת היטיבה הקודמת הקדישה הוועדה בעיקר לדיונים כלליים חסבתי, כי טוב בעסה אם נקדיש יטיבה זו לחוקים אשר עלינו להגיש לסליאת הכנסת. אשר לחוק הראשון - הזמנתי את חבר-הכנסת הררי אשר היה היוזם בענין זה.

על-מנת להכניס את חברי הוועדה לסגרת הדברים אבהיר כמה פרטים. ב-1948 הוציא שר העליה צו בטם "תקנות שעת חירום (יציאה מהסדינה)", וכעבור חדשים, בנובמבר 1948 נתנה טוענת הסדינה הזמנית תוקף לתקנות אלו בצורת פקודה אשר נקראה "פקודת הארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ-לארץ)". לגבי סעיף 1 לפקודה זו אין בהצעת החוק כל שינוי, אולם לגבי סעיף מס' 2 האומר: "שר העליה או האדם שיטונה על ידו לסתן היתר יציאה, וטאי - (א) את ההיתר או לסרב להיתר; (ב) להתנות תנאים לסתן ההיתר; (ג) לכלול בהיתר תנאים כלליים מיוחדים, ובין השאר להגביל את הזמן שבעל ההיתר יהא רטאי לשהות בחוץ-לארץ." - מציע חבר-הכנסת הררי למחוק את פסקה א' וכמקומה תבוא הפסקה הבאה: "לסרב את סתן ההיתר באחד מסני אלה: (ה) קיים יסוד לחשש שיציאתו של אותו אדם לחוץ לארץ עלולה לפגוע בכסחון הסדינה; (ב) אותו אדם, שעוטד לעזוב את הארץ לצמיתות ולא הוכיח להנחת דעתו שלא יהיה עליו חוב של מסיים או תשלומי חובה אחרים לסדינה, או לרטריות מקומיות ביום יציאתו המטוער."

לענין זה ישנה גם הסתייגותו של חבר-הכנסת אמיל חביבי, המציץ את שינוי שם החוק, וכי במקום המלים "חוק לתיקון תקנות שעת חירום" יכתב: "חוק יציאה לחוץ-לארץ"; ובפסקה (א) - תמחובה המלים "באחד מסני אלה". כן מציע כי סעיף 1(א) - ימחק, וסעיף 1(ב) - יגוסח כדלקמן: "אדם הודיע שהוא מתכוון לעזוב את הארץ לצמיתות ומטרד מסטרדי המסללה תוך חמישה ימים ערער על יציאתו בגלל מסיים שלא סילם לסדינה".

זה כל החומר הרטמי הנמצא בידי ואני מניח שחבר-הכנסת הררי ירצה להקדים מלים אחדות לענין זה.

י. הררי:
למעסה כבד הקדמתי את דברי לענין זה ועל-כן אני מציע להתחיל בדיון ואם יהיו שאלות מענה עליהן תוך כדי דיון.

ד. הכהן:
הנעתי כבד את דעתי בוועדת הפנים בענין היתרי יציאה לחוץ-לארץ, הבעתי את פקוקי לגבי החרות הטלאה טרוצים להעניק בטסח זה ובטעה זו. ברור טאין להתעלם מהקלות מסויימות בטאלקן זו, אם ישנה נכוונת כזאת מצד הכנסת. אפשר לתת הקלות מסויימות בטסח היתרי היציאה לחוץ-לארץ אולם יש להגביר את הסייגים הטועעים בהצעת החוק המונחת לפנינו. הסייגים הטועעים אינם מספיקים; מה זאת-אומרת "בטחון הסדינה"? מה ביחס לעניני מטבע בחוץ-לארץ? כיצד מפרט חבר-הכנסת הררי את העובדה טאדם יצא מהארץ ללא מטבע זר, כמה יתקיים? באיזה אמצעים יאחוז על-מנת להטיג את אותו המטבע? הסדינה חייבת לדעת כיצד אזרחיה מתנהגים בחוץ-לארץ; עניני המטבע אינם הפקר והסדינה זכאית לדעת וצריכה ויכולה לדעת, אם באמצעות הקונטולה היטראלית ואם באמצעות הטרותים החטאיים שלה, טאין לה - סיהיו להו! אזרח הסדינה אינו צריך להפך את חוקי הסדינה גם בטעה שהוא נמצא מחוץ לטריתוריה היטראלית, ויש לאפשר לסדינה לטנוע בעקבות הצעת חוק זה את היציאה לחוץ-לארץ. אינני אומר שהדבר צריך להיות בתון בידי פקיד מסויים, זה יכול לעבור איזה מסננת.

גם תנאי בטחון הסדינה דורסים איזולציה מיוחדת. בתנאים אלו, טפל-כך הרבה אזרחים יטראליים קטרדים באזרחי חוץ יש היתר היציאה. סידינו טגעת התקטרות בלתי ליגליות. זהו המצב היוט

מותר עוד סטפן שנים למדינה, בענין זה, לפקוח עין ולא להשאיר את הכל מינין הפקרות פרוגרסיבית פדרלית.

אשר לנוסח הצעת הסדריים עוד אבוא לזה.

א. פרי:

אני מבין שהמדינה יכולה להעניש אזרח בשעה שמצאה שעבר עבירה, אולם אין לתת סמכות לשלטונות לבטל זכויות אזרח אך ורק על יסוד חשש או חשד. אין לבטל זכויות אזרח על יסוד איזה שהיא ידיעה שהגיש לפקיד מטויים, גם פקיד גבוה, ואין בזה כדי להרשיע אדם. במדינה אשר יש בה חוק וטשטר הדרך והחידה למביעת זכויות מאזרח היא על יסוד הוכחה, בית-המשפט יזכיק, למשל, שהוא עוסק בעסקי מטבע ובשעה שביית-המשפט פסק - פסק. אולם, אם אנו נקבע, שהמדינה יכולה על יסוד חשד או על יסוד חשש לבטל זכויות, הרי נבטל על-ידי כך כל יסוד של איזה שהוא שיטר דמוקרטי ובזה אנו מבטלים לאמיתו של דבר את החירויות הראשונות של האזרח.

על-כן אינני רואה תיקון מכריע בהצעת החוק של חבר-הכנסת הררי, אני מקבל את סעיף 2 המנוע היתר יציאה מאדם אשר מוטל עליו חוב של מסים או תשלומי חובה אחרים. לגבי סעיף (א) (1) הריני רואה בו משום נתינת סמכות בלתי מוגבלת לשר הפנים, או לפקידיו, על יסוד חשד, על יסוד חשש וזה היום יכול לפגוע בחבר מפלגתי, מחבר בחבר-מפלגתו של חבר-הכנסת הררי. אני רואה בזה משום פתח לשרירות בלתי מוגבלת, ולאמיתו של דבר מה שרוצה חבר-הכנסת הררי להוציא מבעד לדלת הוא מכניס מבעד לחלון, כי תמיד יוכל שר הפנים לטעון על חשש לבטחון המדינה ויש לי כל היסוד לחשוש שעל-פי סעיף זה יטרב השר במקרים מטויים שייראו בעיניו - שאין להם כל קשר עם בטחון המדינה - כגון לגבי היתר יציאה לוועידה הבינלאומית של ועד השלום, או מקרה אחר אשר קרה עתה כאשר סירב שר הפנים לתת היתר יציאה לחבר-הכנסת טוביל לזעידה של האגודות המקצועיות בפקין. בשאלת איפה השאלה מדוע סירב שר הפנים לתת את היתר היציאה במקרה תדון? מה הקשר פה לבטחון המדינה? יש בזה משום שיטוש שרירותי לחלוטין.

אני מציע לנוסח את הצעת החוק כך שסעיף 2 ינוסח באותה צורה אשר ניסח חבר-הכנסת הררי, ואחר-כך לטרב את סתן ההיתר בעוד שני מקרים: (א) אם אותו אדם חייב בשרות צבאי סדיר; (ב) אם יש נגדו תביעה משפטית.

האם אין לפרט את מקורות סחייתו בחוק-לארץ?

ד. הכתון:

א. פרי: לא.

היו"ר ב. חת:

רצוני להפנות את תשומת-לב חברי הוועדה להודאות אשר בשלחו מטעם שר הפנים בענין זה, ואבקש את מר שי להטביר את הדברים.

מר שי:

לגבי ההוראות קודמות אשר ניתנו על-ידי שר הפנים חל בהוראות האחרונות הבדל אחד יסודי; לפנים היה כל אדם הרוצה בכך מקבל את היתר היציאה במקום ואילו על היתר היציאה נדרש, כי תוקפו חל לאחר תקופה של עשרה ימים. המטרה הייתה לאפשר למוסדות ארזים לחקור ולספל בדבר ובשעת הצורך להגיש משפט נגד אותו אדם ולעכב את יציאתו. נמצא שסידור זה אינו מעשי ונעשה סידור אחר. הסידור האחר קובע, כי החקירות תיעשבה לפני סתן היתר היציאה, כך שלא יעמוד האיש בעת צאתו את הארץ בפני עובדות בלתי נעימות. לאור שינוי זה מגיש כיום האדם את הבקשה, נעשית החקירה הדרושה במוסדות הדרושים שהם: סידר האוצר; משרד המשטרה והסוכנות היהודית, זו האחרונה קשורה בעיקר בעניני דירות, כי עולים רבים מקיבלו דיוך מהסוכנות היהודית מקבלים דמי-מפתח תמורת אותן הדירות המשמש להם למימון הוצאות נסיעתם לחוץ-לארץ. גם המטילה וגם הסוכנות היהודית אינה רואה בזה משום דרך ישרה ועל-כן אם מישהו קיבל משכר מאת הסוכנות היהודית הוא חייב להחזירו על-מנת שיהנו מכך אחרים. את הרשימות מעבירים לאוצר על-מנת לבדוק בעיקר את עניני מס-ההכנסה, ולמשטרה - בעניני שלום המדינה. באם אין תגובה מצד שלושת המוסדות הנ"ל תוך תקופה של 10 ימים נניתן היתר היציאה. היתר היציאה ניתן בתקופה שאינה נמשכת על 14 יום מיום הגשת הבקשה. זהו הטב היום ביחס להיתרי יציאה לחוץ-לארץ.

ועדת הפנים
12.5.53

ז"ל

ג. פלש:

עצם העניין, וביחוד הדברים אשר הסמיע חבר-הכנסת הכהן, מחיללים הסבר בוסף, עקרוני, לעמדת רבים אשר נקבעה לא לפי מצבם הקואליציוני או המפוזזיציוני-הייתי מוטר - אלא לצד זכויות האזרח. בשטח זה בוודאי ובוודאי שאינני יכול להסכים לדברי חבר-הכנסת הכהן הרוצה להוסיף טיגים ואורחות אשר אך סבירות בטקום להתיר את היתר היציאה כליל אם מטעמך בהתאם לקו מחשבתו של דוד הכהן נאלץ להזמין לכל אזרח בלס, הסדינה תהפך למדינת בלשים ומפקחים. כמו-כן אין לתרץ כל דבר בטוסג של "בטחון הסדינה".

אנו הנהגנו כמה דברים עם קום הסדינה - אינני משוכנע שהיו נכונים - ואני מקבלם כדברים אשר מוכרחים להשאיר ולי לקיימם. אחד הסידורים הוא לגבי היתר יציאה. אני בענין זה כופר בעיקר וחפץ לדעת לשם מה היתר יציאה בכלל? חוששני חבר-הכנסת הררי, כי התיקונים אשר בהצעת החוק שהבאת מוסיפים טיגים ובוה אתה מחטיא את המטרה. עלי להזכיר, כי טיעונו היתה זו אשר פתחה במערכה על היתר היציאה ועל-כן אני חושב שהתיקונים אשר הכניסה אותם הממשלה החדשה - אשר לדעתי אינם מספיקים עוד - הרחיקו לכת הרבה יותר מהצעתו של חבר-הכנסת הררי. שמענו זה עתה את ההוראות החדשות שהוצאו על-ידי שר הפנים המעידות על כך.

אני רוצה לשאול את חברי הוועדה לשם מה בכלל היתר יציאה? במדינות רבות מעורות ודמוקרטינות אין קיים נוהג זה ולישם מה דרושה ביקורת זו מצלנו, ביקורת כפולה ומשולשת? קיימת ביקורת על האזרח בעת מתן דרכון, ובשעה שביתן לו דרכון לישם מה הפרוצדורה המכופלת? אם יש במדינה סובייקט או אובייקט כה מסובך מבחינה בטחונית יש למנוע ממנו דרכון.

טר בלאס: מה הדין לגבי נתינים זרים?

ג. פלש:

אף אני יואל מה הדין לגבי אזרחי ישראל המתגוררים בקביעות בחוץ-לארץ ואין הם יכולים לבוא לארץ למספר ימים מצומצם אלא חייבים להשאר בה 14 יום, בהתאם להוראות שסמענו? אינני מדבר כבר על אותם האנשים אשר סידור זה טבע את עלייתם לארץ, על-מפנים לא שימס כגורם הסוסיף אהדה והבנה למוסג החופש והחרות לגביהם, אלא ניגוד למגילת היסוד של זכויות האדם והאזרח של האומות המאוחדות. אינני יודע אם אנו, האומה הישראלית צריכה ללכת בדרך זו בטקום לשמש דוגמא ומופת.

אינני חושב כי הצעת החוק אשר מציע חבר-הכנסת הררי צריכה לשמש עוד לגביית המסים. יש לסדינה די אמצעים על-מנת להבטיח את גביית המסים. כן הדבר ביחס לבטחון הסדינה - אין לסדר את הדברים האלה באמצעים אשר ניתנים לסידור בדרך אחרת.

אני מציע לחבר-הכנסת הררי לשינות את הצעתו לחלוטין, ואני הייתי מכביס הצעה אשר תבטל לחלוטין את היתר היציאה.

ועוד דבר: אני רואה בהוראה האמורה לגבי גמטניה הוראה שאינה כל-כך חיונית מבחינה עניינית, מעשית ופוליטית לקראת הבאות. עלינו לראות את הכולד על-מנת ללא נאלץ באחד הימים לעמוד בפני מצב דומה לגבי הדגל הגרמני על האניות. רצוי, לדעתי, לסדר את הדבר טבעוד מועד אף-על-פי שיש בכך סיום חומר-נפוץ.

היו"ר ג. חת:

אני רואה חובה לעצמי להעיר עוד הערה לגבי האמור. בפקודת הארכת תוקף של תקנות שעת חרום אשר בתנה תוקף לתקנות, בשעתו, נאמר בסעיף 3: "שר העליה ושאי בכל עת על-ידי צו שיפורטם בעתון רשמי לבטל את התקנות האמורות כולן או מקצתן". שאלתי את היועץ המשפטי אל סידר הפנים לשם מה בא עם כן להווק הוזה? עד כמה שאני מבין הרי ההסבר יכול להיות אחד: בשעה שרוצים להכניס דבר אחר בטקום זאת, דעת היועץ המשפטי כמעט התאימה לדעתי ועל-כן אני חושב שכדאי גם זאת לקחת בחשבון.

ש. פרלמטיין:

מאחר שהוציא שר הפנים את ההוראות החדשות ביחס להיתר יציאה, שאלתי את עצמי אם יש עוד צורך בהצעת החוק של חבר-הכנסת הררי, אולם לאור הנסיון בשטח זה מתברר

ועדת הפנים
12.5.53

זי

שיש הכרח לגבי דברים מסויימים לחוקק חוק בענין זה. הטעם כיום, לאמיתו, הוא, שארבעה מוסדות מטפלים בלידת היציאה: סניף האוצר, סניף המסורה, הסוכנות היהודית והרשויות המקומיות.

סר שי: אין הרשויות המקומיות כלולות בקטיגוריה זו.

ש. פולסטטיין:

ארבעה מוסדות מטפלים בכך: סניף האוצר עוסק בסידור תשלום מס ההכנסה, ואף בסעה מסדלים אותו לשלם לאותו פרק זמן אשר הוא מתכוון ליהות בחוץ-לארץ. בשאלת איפוא השאלה: מדוע מטפלים בהזדמנות זו, שאדם צריך לצאת לחוץ-לארץ, על-מנת לקבל ממנו מספים? כמובן, אותו אדם מוכן תמיד לקיים את הנדרש על-מנת שלא יעכבו את יציאתו. זה הטעם אף לגבי הרשויות המקומיות. אשר למסדר המסורה - נתקלתי במקרה סוזר ביותר אני עצמי נתבקשתי לפנות לקצין המסונה במסורה תל-אביב והמקרה כך היה: סטל המסורה פנה בסעה 12 בלילה אל דירת האדם וביקש ממנו להתייצב לסחרת בסעה 8 במסורה. הוא התייצב במסורה בסעה הנקובה - התברר שהיתה לו איזו עבירה טכנית הקשורה בבית-החרושת שלו, ועל-כן קיבל סירוב להיתר יציאה. בעת שפניתי עם אותו אדם אל הקצין המסונה אמר, כי יתן הוראה לבטל את העיכוב, וכי על מבקש הבקשה להגיש מחדש את בקשתו להיתר יציאה. הדבר היה לפני שבועיים. האם בכך מתבטא הנוהג והנוהל במדינה?

חבר-הכנסת דוד הכהן מציע להכניס בחוק סייג לגבי המטבע. עד כמה שאני יודע מצאו הסברחים תמיד, ועדיין מוצאים, דרכים פתוחות לפשעם, החוק לא מנע מאתם עד כה לעשות "מלאכתם", כל ההגבלות לא הועילו לא בעבור ולא לעתיד.

אני מציע לכלול בחוק את הפניעים האוסרים היתר יציאה ולחלקם בהתאם לנתינים ישראליים ונתינים מחוץ-לארץ, כן לגבי בטחון המדינה וסירות סדיר בצבא. יש להבדיל בין נתינים ישראליים, אשר לגביהם יש לבטל לחלוטין את היתר היציאה לבין נתיני חוץ ונתינים ישראליים היורשים לצמיתות את הארץ - עליהם צריך לחול החוק במלואו עם כל החובות לגבי המדינה. אשר לבטחון המדינה וסירות סדיר בצבא - יש לחייב כל אחד בסירות סדיר. בטחון המדינה לענות זאת הוא פוסג רחב יותר וצדק חבר-הכנסת פלס באשרו כי איננו יכולים לסנות בלשים לכל אזרח במדינה. עלינו לראות נקודה זו לא מנקודת ראות אשר. רואה אותה חבר-הכנסת דוד הכהן.

סר גלאס:

שאלה לי הקשורה עם הערת חבר-הכנסת פולסטטיין אל מציע החוק. האם בכון הבנתי שלא תהיה התנגדות לכך - והשאלה היא ר"ל שאלת נוסח - שאדם אשר נתן בטחונות לסביעת רצונה של הרשות אשר תובעת את המסים יהנה מן הפטור ויש לתת לו על סמך זאת את היתר היציאה? בטחונות פירושים, שאם אדם נותן ערבות בנקאית, או מטכיים סיעקלו את בכסיו, שדין אדם זה יהיה כדין אדם אשר בפועל סילק את המסים?

שאלה שניה שאינה מופנית אל ירום החוק. הובעה כאן הרעה שיש לקבוע סייגים לגבי אדם שנגדו עומדת ותלויה תביעה משפטית. בנדון זה רצוני להפנות את תשומת-לב חברי הוועדה, כי לפנינו עומד חוק שהוא מאריך את תוקפן של תקנות שעת חרום, אשר הן תקנו לשם הבטחת שלום הציבור, בטחון המדינה, או קיום תרומים תיוניים. ישנה סברה אחת שאפשר להשתמש במכסיר זה לשם סידור חשבונות פרטיים. אינני חושב שהדרך הנאותה היא לסידור הדברים בדרך זו, אם יש סיכסוכים בין אזרחים ולתובע יש החסד שהנתבע עומד לעזוב את הארץ או נוקט באמצעים על-מנת למנוע את יציאתו. אני מודה ומתוודה, כי פה ושם כדאי לשכלל את האמצעים הללו. אבל לא כאן המקום, כאן המקום להבטיח את האינטרסים הציבוריים של המדינה.

בקשר לזה מתעוררת שאלה אחרת ובנה יש אינטרס ציבורי, אשר הו זכר כבר. מהו דין אדם אשר סותר בערבות, הן מטעם המסורה, הן מטעם בית-המשפט, האם זה ייכנס כסייג כללי של חסות היציאה העלול לפגוע בבטחון המדינה? לדעתי פירוש זה מותח את הנוסח הנוכחי.

ז"ל.

על-כך.

אני מתגבר לדברי חבר-הכנסת פרי, כי
 גבי רואה בכך הצעה שהינה סתמית ודי לכונן. מצבנו הבטחוני אינו אידיאלי
 עד כדי-כך שיושמו החלקים הראשונים של סעיף זה. כל עוד אנו במצאים במצב
 של שביתת-בטח עם ארבע מדינות אשר מקיפות אותנו איננו יכולים להתעלם
 מצרכי הבטחון ולכן אנו קובעים סייג אחד בלבד וזה הסייג של הבטחת
 צרכי הבטחון, וכשאמר "צרכי הבטחון" - בזה אני עונה לבא-כח הממשלה
 ואף לחבר-הכנסת ד. הכהן - איננו יכולים לכלול בכלל באף פסיק ובאף בקודה
 יותר מומר צרכי הבטחון של המדינה, לא ענייני מטף ולא ענייני מאפסיים וכדו',
 כל זאת יש להסדיר בחוקים. חוקים רבים היכולים לעכב יציאת
 אדם, ואין כל סיבה לכלול זאת בחוק. את זה תדאג לכך שלא יצא את הארץ.
 על-כן, הסייג היחיד שצריך להיות בחוק, ואף הוא זמני עד שנגיע לתקופת
 בטחון כזאת שגם הוא לא יהיה בחוק, - הבטחת צרכי הבטחון. אי-אפשר יהיה
 לעכב אדם שלא בטעם של הבטחת צרכי הבטחון וכל סיבה אחרת אינה יכולה
 לשמש סידור. אני חוזר ואומר, כי גם הוראה זו היא הוראה זמנית, ובדאי
 יגיע היום הגם סייג זה יבוטל והיציאה לתוך-לארץ תהיה חופשית לכל.
 כשם שמדינותנו אייכות לעולם הפתוח עלינו לכונן את החוקים בה שיתאימו
 לכך.

אשר לסעיף 2 עלי לומר במפורט כי סעיף
 זה היה יותר ויותר להתנגדות הגדולה אשר הייתה באותו פרק זמן לביטול
 היתר היציאה ויש בו מרמז סתירה. למעשה לא איכפת לי סעיף 2 ייחוס
 בכלל, או סיימנו צוטה טוב על-מנת למצוא דרכים לתביעת המטרה אשר הייב
 אדם היוצא לצמיתות. את המדינה, כפי שציינת בכל ארץ ובהסכמים בינלאומיים.
 על-כל-מניין סעיף זה אינו סתירה את אופן הבחון בו יוכרז זה לעומת הבטחת
 צרכי הבטחון.

היושר נ. חת:

הבקודה אשר עורר חבר-הכנסת הררי,
 סעיף י"ט לקרוי היסוד של הממשלה,
 וזהו יש לה התנגדות הסתייגות. הן-כל-הן חבר-הכנסת ד. הכהן טוען כי סעיף
 י"ט-הוא פטור מכלל כל מיני סייגים, מובילה אותנו לאפיק חדש, והוצעת
 החוק המוצעת לפני הוועדה אף היא אינה בהתאמה לקרוי היסוד של הממשלה.

אני מציע, על-כן, כי הוועדה תפסיק את הוויכוח
 ברוב זה ותבקש את חוות דעת משרד הפנים והיועצים המשפטיים להצעת חוק זו
 לאור קרוי היסוד של הממשלה.

ג. פלס:

במקרה ותתקבל הצעת היושר, בבקש לא
 לצמצם את הפניה לחוות דעת אך ורק לגבי
 הצעת החוק ול חבר-הכנסת הררי הבאה לתיקון תקנות צעת חרות, אלא אף לגבי
 הצורך לביטול תקנות צעת חרות עלה בכלל לרובל התביעה מצד רבים באזור.

מר גלאס:

אני מציע למחוק את סאלתי מהפרוטוקול
 מאחר שאינני רואה בה חשיבות מרובה עד
 כדי סיבוך כל העניין.

ו. פרלסטין:

אני מציע לבדוק ולבחון אף את הוראות
 משרד הפנים - ולא רק את הצעת החוק
 של חבר-הכנסת הררי - לאור סעיף י"ט של קרוי היסוד של הממשלה.

היושר נ. חת:

יש להנחית הוועדה תבקש את חוות דעת
 משרד הפנים והיועצים המשפטיים לגבי
 כל הבעיה של יציאה לתוך-לארץ.

ג. פלס:

לו היינו עורכים עתה הצבעת בסיון בוועדה,
 היה מתגבר - וזאת לדעתי חשוב לסר הפנים
 לדעת - שרוב חברי הוועדה, אולי הרוב הגדול שלה, היה מוכן לכלל היותו
 להסכים לסייג הקטן בענייני בטחון, כי כמעט כולם בדעה שיתור הסייגים יש
 לבטלם. על-כן אני מציע לבדוק מה דעת הוועדה בעניין הברון.

ז"ל

היו"ר נ. חת:

בניית לעבודות, אבי תומך בעבודתו של חבר-
הכנסת הרולי. כל אחד הוא בחוקתו זכאי
ולשון דרכים ודעות לקבוע זאת; אנו לא נוכל לכלול זאת בחוק לאור הנאמר
בקרוי היסוד של הממשלה.

שר המכונים י. דוקט:

אוצרנו לקבוע תחילה כי אנו בחיים בתקופת
שנת חרום, כל החוק בנוי על כך, ויש
בכך כבר מסווג מבטיל. הנסיון הוא שהורה זאת כמורה הטוב ביותר. נסיונו
הוא קצר מילת מאלף מאד. המבנה, שאם יבנון חופש גמור לגבי יציאה לחוץ-
לארץ תהיה כחלה רבה ותנועה גדולה של דפנות אנשים. גם עתה, לאחר ההוראות
היוצאת על-ידי משרד המכונים היו מספר היוצאים בחודש מרץ כ-4000. לעומת
זאת אני חושב שהכבדה מיותרת על האזרח אינה צריכה להיות ולא זה הקו
הנכון. ידוע לנו כי בנקטו אמצעים וחבולות טובות על-מנת להשיג היתר יציאה,
סיפורתי על-כך במליאת הכנסת, סיפורתי על המקרה עם משפחת סלומון וכדו'.
לדעתי ההוראות היוצאת להחריבה על-ידי משרדי כבר סיהרו את האשמוספירה,
ולא הועמדו סתם סילבים.

אשר לנאמר בסעיף י"ט בקרוי היסוד,
הרי יכולה להיות גם סטייה אם יקו על כך הסכמה בממשלה ואת ההוראות היוצאת
היוצאת מתוך הסכמה בממשלה ואינני חושב כי זה צריך להיות הקו לגבי החוק.
מר לי כותב לי בפתק כי הוא מביע לסלוח זאת תורה לממשלה. עלי להגיד למר
טי, כי בעדכו בענין זה סלוחה דיובים בממשלה והוראותי הן בהתאם לדעת
הממשלה.

אני חוזר ואומר, כי אין להביא בחשבון
כל ההמרה נוספת. הממשלה משתמשת בטכניקה טובים על-מנת להשיג מטרות
אחרות. ההוראות בממשלה זו אינן מוזלזלות בממשלה הבשחזנית, וכאן אזכיר
כדרך-אגב את השאלות של חבר-הכנסת א. המבני ביחס לסירוב לתת פירוט
לאזרח הערבי סאלים-אל-קאסה. בתבקשתי על-ידי מר חת, יוסף הוועדה לתת
הסבר לכך, ואמנם יש סיבות רציניות מאד לכך, סיבות בשחזניות בהיקף רחב.
זה הריין אף ביחס לחבר-הכנסת טובי אשר ביקש היתר יציאה לפקין. ההוראות
מתחשבות כמובן גם בטרות מצב וכן סאלות בשחזניות אחרות אשר אנו לאט
לאט לומדים אותן.

אשר לשאלת המסים, הריני הרוך ובקי
בעניני העיריות וידוע את מצבן. אינני חושב שמהיבנים להביא היסוד על
תשלום המסים לעיריות, ואני נגד זאת.

ט. פרלמנטליין:

לטעם מה קוראת עירית תל-אביב כל אדם
הדרוס היתר יציאה?

שר המכונים י. דוקט:

יש בזה מידם הקלה לגבי העיריות אם הן
יודעות על גרות האנשים הפוזבים את העיר,
אולם הזמנה זו אינה מובעת את בניית היתר היציאה.

ט. פרלמנטליין:

עלינו לקחת בחשבון שכל אדם אשר נקרא
למסוד מס ההכנסה, או משרדי העיריות עומד
תחת הדיכום שבאם לא יציע לידי הסדר עם גרות האנשים לא יקבל את היתר היציאה,
ומסוים כך בשלבים אלו תחת לחץ זה לאלם את המסים.

היו"ר נ. חת:

הייתי מביע לחבר-הכנסת פרלמנטליין להביא
את המקרים הקונקרטיים בענין זה לידיעת שר
המכונים.

שר המכונים י. דוקט:

אשר לענין מס ההכנסה, על-כך יש לי הוראות
מטעם הממשלה, המחייבות אותי, ובמידה
מטריימת הן מוצדקות, לטוב לתת היתר יציאה לאדם החייב במס הכנסה, גם
הוא עוזב את הארץ לצמיתות.
בענין העיריות הרי המדובר על אלה אשר
בכנסו לארץ לאחר קום המדינה. במסר לנו, כי אנשים מטריימים מוסריים את
עיריותיהם וממכילים את נטיעתם לחוץ-לארץ ברמי-המפתח שקיבלו עבורן. בהתאם
להוראות הרי דבר זה לא יישנה.

דערנאָם
12.5.53

ז.י.

צויר למסטר, היינט עומט מכל המוסד ענין שלם, בפתח את הצנין אשר טיילת ותיקת במסטר, צולם למעשה הייז המקלה ביותר. המסטר דורשת עתה להקטין את זמן הטיפול מעשרה ימים ל-96 שעות.

אני מציע לדורות הפנים ללכת בקו ההוראות שהוצעו מתן יותר מתיקנות טאטר קורי היסוד והמצע הבר-הכנסת היירי.

ע. אטף:

ברצוני לשדול טעלה: האם אדם אשר נטע לחוץ-לארץ וחזר לארץ ובתורו כי עטק בענינים הלתי שהורים, צובע לדין, נטפס ונדון בקנס או מאטר, ריצה את עונשו ומבקט שניה הינו יציאה. האם חרש צריך לקבל היתר יציאה?

היירי נ. נת:

הבר-הכנסת אטף. בלי-אפשר לפתור כל בעיה באמצעות כל חוק. ישנם פסעים יותר ומורים למדינה, ישנן שאלות מוסריות אשר המורות יותר משאלות כלכליות, ובקרוב צביא לכם הצעת חוק לתיקון חוק הטבות אשר מביא דעה ואסון למדינה ואשר מפי הקונסוליה שמעבר על עובדות, כי הצבאטורים המפורסמים ביותר מבלגיה ישוחררו באם יהיו מוכנים לשלוח לארץ ישראל, ובדואי טעלה לא יטבו בבב אלא בתל-אביב ובחיפה וכו'.

מר טי:

נשמעה כאן הערה מצד הבר-הכנסת פלט בדבר עיכוב דרכון בעת שהממשלה מעונינת באי-עזיבת אדם את הארץ. הבר-הכנסת פלט לא לקח בחשבון, כי ישנם נכחים רבים אשר אין להם דרכונים ישראלים ואף חוק המזרחות קובע כי יכולות להיות שתי אפשרויות ביהט לכל המושבים, על כן אין לדבר על הקלות מסויימות ביהט לישראלים וביהט לערבים, כי הישראלים אף הוא עולה חרש אשר בא לארץ לפני זמן קצר. הבדיקה בענין זה יכולה אף ורק להתמיד על מתן היתר היציאה.

אשר לעניני המועצות המקומיות אין בהחלט הוראה למטור את הוסימות למועצות המקומיות. ברור, כי מי שרוצה לעיין בהן יכול לעשות זאת, והוא יכול לבקש באמצעים מספטיים כפי שכל אחד יכול לעשות זאת.

יתר-על-כן אין המסרדים הנזכרים יכולים לעכב את יציאתו של אדם והדבר בתוך אף ורק בטמכותו של שר הפנים אשר חייב לעמוד בפני בית-דין באם הוא טוזמן לבית-דין גבוה לצדק.

אשר לדברי הבר-הכנסת פרלמטיין, לא ידוע לי על מקרה של אדם אשר נדרש להגיש פעמיים בקשה. יכול להיות לפעמים מקרה של איזה סידור בלתי מוצלח, כפי שנמטר כאן, ויש לו ביא זאת לידיעת המשרד, צולם בדרך כלל מספיקה בהחלט בקשה אחת.

היירי נ. נת:

אני מבין כי ההצעה אשר הצעתי מתקבלת על דעת הבר-המועצה.

ה ד ח ל ט:

לאור טעיה יחט שבקורי היסוד של הממשלה וההוראות שהוצעו על-ידי שר הפנים בענין היתרי היציאה, מספיקה הורעה את דיוניה על הצעת החוק ומבקט מוטו שר הפנים ויועציה המופטיים של הממשלה את חרות דעתה על הצעת החוק ועל ההוראות שר הפנים לאור הסעיה הנטיל בקורי היסוד.

ועדות המכונים
12.5.53

ז"ל

היו"ר נ. חת:

בישיבה האחרונה נשארה שאלתה על ידי חבר-הכנסת הוגי ביחס לשלילת הזררות ישראלית לסאלים-אל-קאסט מצרית. אבקש את בייכ השירי המכונים לבמק זה.

מ' שי:

אשר לפרשת סאלט מצרית בנדק הזכר על ידי המשדר דבטצא, כי סאלים-אל-קאסט אינו ממלא תחילי הזררות סעיף 5(א) בתוך הזררות, סעיף זה המקנה הזררות אוטומטית ללא יחידים על-פני תנאים טובים. לאחר שנדק משדר המכונה בדבר בזכות, כי מ' קאסט אינו ממלא תחילי התנאים האלה ומשום כך בשלילה ממנו הזררות. אחד התנאים אשר לא מילא הוא לדעת היועצים המשפטיים של משדרנו שכנסו לארץ שלא כדין. באם הזכר אינו מטמק דבר סאלט עומד על זכותו יגיש תביעה לבית-המשפט בענין זה.

היו"ר נ. חת:

אני חושב כי בנקודה זו צריכה להינתן תשובה בכתב, ובאם זה לא יטמק ימנה. לבית-המשפט.

ה' ח' ל' ט:

אשר לשלילת הזררותו של מ' קאסט מצרית בתבט משדר המכונים להבילא בפני הוועדה תשובה מדוייקת בכתב.

היו"ר נ. חת:

בישיבה הקודמת העלתי הצעה בדבר צורת הדיון בתקציבי כמה משדרים שאחדים מהם במצבים בטמכותה של הוועדה, כמו משדר המכונים, משדר המטרה, משדר הדתות וכן מחלקת הפזרנות והמודיעין הליד משדר ראש המשלה. מטח שוועדה השילה עלי כיו"ר הוועדה לברר הנוהל בענין זה עם יו"ר ועדת הכספים - לגבי ההתפתות אל וועדות הכנסת בדיון על תקציבי המשדרים הנוגעים לאותן הוועדות - באמר לי על-ידי מ' גורי, כי ועדת הכספים מחלקה לסתי ועדות מאנה, בדרך-כלל, גם את הדיון בתקציב היא חילקה באופן כזה, שהדיון בקבוצות סטויימות של תקציב במטר לורעה אחת, ובילו קבוצות סטויימות אחרות לורעה שניה. כמו-כן הסביר, שיש לורעת הכספים נוהג ביחס לורעות החיבור, וכאשר דנה ועדת הכספים בעניני חיבור מדמינים את ביאות-כח ועדת החיבור ודנים בעניני חיבור בזכותות מבלי שהדבר מטנה לגבי הקונסטטיטוציה. באם ועדת המכונים תהיה מעונינת גם כן להיות בוכתה בעת הדיון - תוכל לקבל אתו מעמד.

נשאלת ענה השאלה אם ועדת המכונים מעונינת לשמוע כפן הסברים, או המנה ועדה מצומצמת אשר תסתחף בעת הדיון בוועדות הכספים, או שבכלל אינה מעונינת בכל זה.

ע. אס:

אני מצטרף לאפשרות האחרונה, שבכלל בודתר בענין זה. לגבי הדיון על התקציב קיימים מצבים טובים ביחס למודים טובים. בכל מצות. בודת הכנסת קיים קונפליקט בענין הקטר בחיבור, כך שהעומדים בראש החיבור היו תמיד בלתי מדוצים מהחלטות המשלה לגבי תקציב החיבור באופן מיוחד. אף ענה קיימת בעיה מצד המורה, שהמשלה החליטה להוציא מנה אחת של בני הילדים מתקציב החיבור, ראבי מניה שלאור עובדה זו שוועדת החיבור איבלה החלטה פה-אחד, ולאור היחס המיוחד המוצדק לגבי מניה מה רגישה כמו חיבור בעטה איזה דבר יוצא מהכלל לורעות החיבור. לגבי משדרים. מרים לא שמעתי על וילוקי-דעות כאלה, - בודתי שכל מ' מעונין להגדיל את פעולות משדרו - לכן, אני חושב שהמטענת של ועדת הכספים, אשר בה מיוצגות כל הסיעות מטמיקה לגירור הצעות הכספיות של כל משדר ומשדר.

היו"ר נ. חת:

אינני תומך בדעה זו, מטח שירי המכונים עוסקת במקרים רבים בענינים פעוטים ואינה מצורה די בענינים יסודיים.

ועדת הפנים
12.5.53

סדר הפנים - י. ורקה:

ברצוני לתת עצה: מה קרה ברועדת החינוך, דבר אשר לא קרה ביומי הרועדת? ועדת החינוך הינה מעד התעניינת בתקציב החינוך שנים הרבה מפילר לממשלה, היא נכנסה לעיני הקורה, בטעה שרועדת הפנים לא נכנסה לבניה זו בו בזמן ועליה להתחיל עתה בלימוד הבניה.

י. ישעיהו:

אני סבור, כי הדיון ברועדת הפנים על התקציבים המסודרים הרב עבודה לבטלה. אף לליחת רבות מנחה לרועדת הכספיה היא סידורת, כי אין לנו גינטורטים שאנו צריכים להגן עליהם מה שרובה לגבי ועדת החינוך.

אני מציע כי הורדה תסמע סקירות שרית לקראת הדיון בתקציב בכנסת, סקירת סקירות לפני הדיון בכנסת יש בנה היום תועלת רבה ותוך כדי כך תפוררנה אף תולדות תוציבות ברבות.

ה ד ח ל ט:

כי הורדה תסמע בישיבותיה הקרובות הסברי הסרים הנוגעים בדבר בנוגע לתקציבי המסודרים לענייניהם הם בסמכות הרועדת.

לסדר הפנים שתי הרועדת.

היו"ר נ. חת:

סדר הפנים י. ורקה:

ברצוני להודיע לרועדת, כי אני אסח על כך שזו הפעם הראשונה מסתלמת הסכרות המורים בכל המרץ בצורה מרוכזת וללא זעזועים. אני חושב שפורמה זו הראונה את יעילותה.

סבית, ענין ועדת החקירה בפניני ירוסלים. ידוע לחברי הרועדת, כי כאשר נכנסתי לעבודתי, מצאתי את ירוסלים במצב קשה מאוד, מצב אשר נמשך במידה מסויימת אף היום והמתבטא באוסר אספקת מים, חשמל, אספקה וכד'. ועדת החקירה טיימה את עבודתה רביום וי לפנות ערב קיבלתי את הודעה את הודיעה מסרתי תחילה לראש הממשלה (לג מסרתי זאת לכל חברי הממשלה מפאת צמצום באכסמפלדיט). אני מתכוון להכין חוות דעתי לגבי הרפורמה אשר מציעה הרועדת והממשלה תקבע את עמדתה בענין זה.

ביקשתי להיפייט מספר אכסמפלדיט בוסף

אשר אמציעם ליו"ר ועדת הפנים.

הישיבה סבורה.

היו"ר נ. חת:

הישיבה נבעלה בטעה 11.00.